

KOMUNIKACIJA KOMISIJE

Smjernice javnim naručiteljima, naručiteljima i gospodarskim subjektima za primjenu Uredbe o Instrumentu za međunarodnu nabavu

(2023/C 64/04)

Sadržaj

1. Utvrđivanje podrijetla gospodarskog subjekta	8
1.1. Dokazni elementi koji se mogu upotrijebiti za utvrđivanje „znatnih poslovnih aktivnosti” pravne osobe u određenoj zemlji	8
1.2. Dokazna dokumentacija koja se može upotrijebiti za utvrđivanje „znatnih poslovnih aktivnosti”	8
2. Utvrđivanje podrijetla usluga	9
3. Utvrđivanje podrijetla robe	9
3.1. Podrijetlo robe na temelju pojma robe koja je u cijelosti dobivena u jednoj zemlji	9
3.2. Podrijetlo robe koje uključuje više od jedne zemlje i pojam „posljednje značajne promjene”	10
3.2.1. Utvrđivanje podrijetla za proizvode koji su uključeni u Prilog 22-01 delegiranog akta CZU-a	10
3.2.2. Utvrđivanje podrijetla za proizvode koji nisu uključeni u Prilog 22-01 delegiranog akta CZU-a	10
4. Obveze uspješnih ponuditelja	11
4.1. Obveze povezane s podugovaranjem pri izvršenju ugovora	11
4.2. Obveze povezane s podrijetlom robe upotrijebljene pri izvršenju ugovora	12
4.3. Obveze povezane s pružanjem odgovarajućih dokaza na zahtjev	12
4.4. Obveze povezane s plaćanjem razmjerne naknade	13
5. Kako i kada bi javni naručitelji i naručitelji trebali primjenjivati mjeru IMN-a	13

Uredbom (EU) 2022/1031 („Uredba o IMN-u”) ⁽¹⁾ utvrđuju se postupci za provođenje istraga Komisije o navodnim mjerama ili praksama treće zemlje protiv gospodarskih subjekata, robe i usluga Unije te za pokretanje savjetovanja s dotičnim trećim zemljama. Tom je uredbom predviđena i mogućnost da Komisija uvede mjere IMN-a u vezi s takvim mjerama ili praksama treće zemlje radi ograničavanja pristupa gospodarskim subjektima, robi ili uslugama iz trećih zemalja postupcima javne nabave Unije.

U skladu s člankom 12. Uredbe o IMN-u Komisija bi u roku od šest mjeseci od 29. kolovoza 2022. trebala izdati smjernice kako bi javnim naručiteljima i naručiteljima olakšala primjenu te uredbe.

U uvodnoj izjavi 34. te uredbe navodi se da bi te smjernice trebale posebno pružiti informacije o pojmovima podrijetla fizičkih i pravnih osoba te podrijetla robe i usluga, dodatnim obvezama i primjeni tih odredaba u okviru Uredbe. Kako bi se spriječila preopterećenost MSP-ova, u smjernicama bi trebalo voditi računa i o specifičnim informacijama koje su im potrebne pri primjeni te uredbe.

⁽¹⁾ Uredba (EU) 2022/1031 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. lipnja 2022. o pristupu gospodarskih subjekata, robe i usluga iz trećih zemalja tržištu javne nabave Unije i tržištu koncesija Unije i o postupcima kojima se podupiru pregovori o pristupu gospodarskih subjekata, robe i usluga iz Unije tržištu javne nabave trećih zemalja i tržištu koncesija trećih zemalja (Instrument za međunarodnu nabavu – IMN) (SL L 173, 30.6.2022., str. 1).

1. Utvrđivanje podrijetla gospodarskog subjekta

Za potrebe primjene Uredbe o IMN-u podrijetlo gospodarskog subjekta trebalo bi utvrditi na sljedeći način:

Ako je gospodarski subjekt fizička osoba, podrijetlo mu je u zemlji čiji je ta osoba državljanin ili u kojoj ta osoba ima pravo stalnog boravka.

Ako je gospodarski subjekt pravna osoba, podrijetlo mu je u zemlji u kojoj je ta pravna osoba osnovana ili na drugi način organizirana, pod uvjetom da obavlja znatne poslovne aktivnosti na tom području.

Svrha je kriterija znatnih poslovnih aktivnosti spriječiti fizičke ili pravne osobe s podrijetlom u zemlji koja podliježe mjeri IMN-a da izbjegnu primjenu mjera IMN-a donesenih na temelju te uredbe osnivanjem fiktivnih poduzeća na državnom području zemlje koja ne podliježe mjeri IMN-a.

1.1. **Dokazni elementi koji se mogu upotrijebiti za utvrđivanje „znatnih poslovnih aktivnosti” pravne osobe u određenoj zemlji**

Pravna osoba obavlja „znatne poslovne aktivnosti” u određenoj zemlji ako na državnom području te zemlje obavlja poslovne aktivnosti koje nisu umjetna konstrukcija uspostavljena uglavnom u porezne svrhe ili radi izbjegavanja mjere IMN-a.

Kako bi dokazao da obavlja „znatne poslovne aktivnosti” u određenoj zemlji, gospodarski subjekt može se, među ostalim, navesti sljedeće elemente:

- vrstu poslovnih aktivnosti (npr. proizvodno postrojenje, predstavništvo, centar za istraživanje i razvoj itd.),
- opseg/intenzitet/postotak poslovnih aktivnosti u toj zemlji,
- kapitalna ulaganja u toj zemlji,
- broj zaposlenika u toj zemlji,
- informacije o kupcima/klijentima u toj zemlji,
- razdoblje postojanja trgovačkog društva u toj zemlji,
- poslovnu adresu ili adresu za korespondenciju u toj zemlji,
- plaćanje poreza u toj zemlji.

Te i druge elemente trebalo bi zajedno analizirati za svaki pojedinačni gospodarski subjekt. Ovisno o karakteristikama svakog slučaja, pri toj analizi mogu se uzeti u obzir drugi elementi.

1.2. **Dokazna dokumentacija koja se može upotrijebiti za utvrđivanje „znatnih poslovnih aktivnosti”**

Primjeri dokazne dokumentacije koja se može zatražiti od gospodarskih subjekata, uključujući MSP-ove, u slučaju sumnje u njihovo obavljanje „znatnih poslovnih aktivnosti” na državnom području zemlje u kojoj su osnovani ili na drugi način organizirani uključuju sljedeće:

- poslovnu evidenciju (prodaja i druge aktivnosti) – fakture, račune, poslovne ugovore, akreditive, otpremne dokumente, poslovne planove, popis dobavljača/vjervnika i kupaca te korespondenciju s njima, evidenciju kupljenih zaliha i prodane robe, izvješće o posjetu društvu itd.,

- financijske informacije – revizije računovodstvene dokumentacije, financijske izvještaje, bankovne izvode, porezne prijave i procjene koje su izdala relevantna tijela itd., i
- informacije o zaposlenicima – evidencije doprinosa za zdravstveno ili mirovinsko osiguranje, ugovore o radu itd.

Navedeni popis primjera nije iscrpan. Javni naručitelji i naručitelji mogu zahtijevati bilo koju vrstu dokaznog dokumenta koju smatraju primjerenom kako bi utvrdili zemlju u kojoj gospodarski subjekt obavlja znatne poslovne aktivnosti.

2. Utvrđivanje podrijetla usluga

Za potrebe Uredbe o IMN-u podrijetlo usluge utvrđuje se na temelju podrijetla gospodarskog subjekta koji je pruža. Stoga su smjernice relevantne za utvrđivanje podrijetla gospodarskog subjekta relevantne i za utvrđivanje podrijetla usluga.

3. Utvrđivanje podrijetla robe

Za potrebe Uredbe o IMN-u podrijetlo robe isporučene pri izvršenju ugovora o javnoj nabavi trebalo bi se utvrđivati na temelju pravila o nepovlaštenom podrijetlu koja su propisana Carinskim zakonikom Unije („CZU”) ⁽²⁾ i dodatno precizirana relevantnim odredbama Delegirane uredbe Komisije (EU) 2015/2446 („delegirani akt CZU-a”) ⁽³⁾.

Ukratko, pravila o nepovlaštenom podrijetlu upotrebljavaju se za utvrđivanje zemlje podrijetla robe radi primjene tretmana najpovlaštenije nacije (tj. za standardno tarifno postupanje Unije), ali i radi provedbe niza mjera trgovinske politike, kao što su antidampinške i kompenzacijske pristojbe, trgovinski embargo, zaštitne mjere te ograničenja količina ili carinske kvote. Upotrebljavaju se i za trgovinsku statistiku, javne natječaje i označivanje podrijetla. Unija primjenjuje svoj skup pravila o nepovlaštenom podrijetlu, koja se mogu razlikovati od pravila trećih zemalja.

Nepovlašteno podrijetlo može se razlikovati od povlaštenog podrijetla koje se utvrđuje u kontekstu preferencijalnog trgovinskog dogovora o robi, kao što je opći sustav povlastica Unije ili sporazum o slobodnoj trgovini, kojim se omogućuje povlašteno tarifno postupanje. Treba imati na umu da, čak i ako je za robu koja se upotrebljava za izvršenje ugovora dobivena carinska povlastica pri uvozu u Uniju i njezino je podrijetlo utvrđeno na temelju pravila o povlaštenom podrijetlu koja se primjenjuju na trgovinu sa zemljom izvoznicom, podrijetlo te robe bi u kontekstu primjene mjera IMN-a ipak trebalo deklarirati javnom naručitelju ili naručitelju u skladu s pravilima o nepovlaštenom podrijetlu. U tom kontekstu treba napomenuti da zemlja podrijetla nije nužno zemlja iz koje je roba otpremljena i/ili isporučena.

Najprije je važno znati kako je točno gotovi proizvod razvrstan u „Harmoniziranom sustavu” ⁽⁴⁾ („HS”) jer je određeno pravilo o podrijetlu povezano sa svakim proizvodom na temelju toga kako je razvrstan u HS-u.

Utvrđivanje nepovlaštenog podrijetla robe temelji se na dva osnovna pojma: proizvodi „dobiveni u cijelosti” i proizvodi na kojima je obavljena „posljednja značajna promjena”.

3.1. Podrijetlo robe na temelju pojma robe koja je u cijelosti dobivena u jednoj zemlji

Prema članku 60. stavku 1. CZU-a „roba koja je u cijelosti dobivena u jednoj zemlji ili području smatra se robom koja ima podrijetlo iz te zemlje ili tog područja”.

⁽²⁾ Uredba (EU) br. 952/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. listopada 2013. o Carinskom zakoniku Unije (SL L 269, 10.10.2013., str. 1.).

⁽³⁾ Delegirana uredba Komisije (EU) 2015/2446 od 28. srpnja 2015. o dopuni Uredbe (EU) br. 952/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o detaljnim pravilima koja se odnose na pojedine odredbe Carinskog zakonika Unije (SL L 343, 29.12.2015., str. 1.).

⁽⁴⁾ <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/harmonised-system-0>

Članak 31. delegiranog akta CZU-a sadržava iscrpan popis robe za koju se smatra da je u cijelosti dobivena u jednoj zemlji ili području. Taj se popis uglavnom odnosi na proizvode dobivene u prirodnom stanju i proizvode nastale iz proizvoda dobivenih u cijelosti. Stoga se i za potrebe Uredbe o IMN-u ti proizvodi mogu smatrati u cijelosti dobivenima u jednoj zemlji i području.

3.2. Podrijetlo robe koje uključuje više od jedne zemlje i pojam „posljednje značajne promjene”

Prema članku 60. stavku 2. CZU-a „roba čija proizvodnja uključuje više od jedne zemlje ili područja smatra se robom koja potječe iz zemlje ili područja gdje je obavljena posljednja značajna, gospodarski opravdana obrada ili prerada, u poduzeću opremljenom za taj postupak, što rezultira izradom novog proizvoda ili predstavlja značajan stupanj izrade”.

Pojam „posljednja značajna promjena” znači da bi posljednja značajna prerada ili obrada trebala rezultirati izradom novog proizvoda ili predstavljati značajan stupanj izrade.

U praksi, kako bi se procijenilo gdje je obavljena posljednja značajna promjena, potrebno je od gospodarskih subjekata koji sudjeluju u postupku nabave dobiti informacije o svim upotrijebljenim materijalima. Posebno se moraju navesti materijali bez podrijetla upotrijebljeni u posljednjoj zemlji proizvodnje. Naime, ti materijali bez podrijetla moraju biti znatno prerađeni ili obrađeni u posljednjoj zemlji da bi se podrijetlo relevantne robe dodijelilo toj zemlji proizvodnje gotovog proizvoda.

U osnovi, novoproducirana roba u jednoj zemlji trebala bi imati specifične karakteristike i funkcije, koje bi se trebale razlikovati od materijala koji se upotrebljavaju u njezinoj proizvodnji da bi se steklo podrijetlo te iste zemlje proizvodnje.

Kriterij „posljednje značajne promjene” mora se provjeriti na dva različita načina, ovisno o tome je li predmetni proizvod uključen u Prilog 22-01 delegiranog akta CZU-a (vidjeti točku 3.2.1.) ili nije (vidjeti točku 3.2.2.) ⁽⁵⁾.

3.2.1. Utvrđivanje podrijetla za proizvode koji su uključeni u Prilog 22-01 delegiranog akta CZU-a

Pravila utvrđena u Prilogu 22-01 (uključujući njegove uvodne napomene) primjenjuju se samo na robu koja je u tom prilogu izričito navedena s najmanje četveroznakim oznakama HS-a.

Smatra se da je na robu navedenoj u tom prilogu obavljena posljednja značajna prerada ili obrada, koja je rezultirala izradom novog proizvoda ili predstavlja značajan stupanj izrade, u zemlji ili području gdje su ispunjena primarna ili preostala pravila utvrđena u tom prilogu ili koje se utvrđuje na temelju tih pravila. Na primjer, roba navedena u Prilogu 22-01 delegiranog akta CZU-a uključuje određene poljoprivredne proizvode (npr. meso, kavu, mljevene žitarice), određene kemijske proizvode, tekstilne proizvode, odjeću, obuću te određene proizvode od željeza i čelika, metalne alate, strojarske proizvode, uključujući električne strojeve. Popis je zapravo prilično ograničen i ne obuhvaća cijeli spektar proizvoda razvrstanih u kombiniranoj nomenklaturi Unije.

Pravila koja se primjenjuju na proizvode iz Priloga 22-01 navedena su i istaknuta u tablici „popis pravila” ⁽⁶⁾. Ako se posljednja zemlja proizvodnje ne može utvrditi na temelju izričito navedenih primarnih pravila, trebalo bi je utvrditi primjenom „preostalih pravila” utvrđenih na početku svakog poglavlja.

3.2.2. Utvrđivanje podrijetla za proizvode koji nisu uključeni u Prilog 22-01 delegiranog akta CZU-a

Za robu koja nije navedena u Prilogu 22-01 delegiranog akta CZU-a podrijetlo se utvrđuje na pojedinačnoj osnovi evaluacijom svih postupaka ili aktivnosti povezanih s pojmom posljednje značajne prerade ili obrade kako je definirana u članku 60. stavku 2. CZU-a.

⁽⁵⁾ Vidjeti i Smjernice o pravilima o nepovlaštenom podrijetlu: <https://taxation-customs.ec.europa.eu/system/files/2022-03/Guidance%20on%20non-preferential%20rules%20of%20origin.pdf>

⁽⁶⁾ https://taxation-customs.ec.europa.eu/table-list-rules-conferring-non-preferential-origin-products-following-classification-cn_en

Kako bi se dodatno uskladilo tumačenje temeljnog načela „posljednje značajne promjene” za robu koja nije navedena u Prilogu 22-01 delegiranog akta CZU-a, za te su proizvode izrađene posebne pravno neobvezujuće smjernice. Smjernice za te proizvode također su navedene (ali nisu istaknute) u prethodno spomenutoj tablici „popis pravila”.

Ako pravilo s popisa nije zadovoljeno u posljednjoj zemlji proizvodnje, zemlja podrijetla utvrđuje se primjenom „preostalih pravila” utvrđenih na početku svakog poglavlja.

Javni naručitelji, naručitelji i ugovaratelji, uključujući MSP-ove, trebali bi slijediti odgovarajuća pravila i uzeti u obzir smjernice koje se odnose na nepovlašteno podrijetlo (vidjeti Smjernice o pravilima o nepovlaštenom podrijetlu) (?).

U slučaju sumnji u podrijetlo robe ili kako bi se pružila pravna sigurnost, ugovaratelji, a posebno MSP-ovi bez potrebnog stručnog znanja, mogu podnijeti zahtjev za obvezujuće informacije o podrijetlu. Za više informacija vidjeti: <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/binding-origin-information-2>

4. Obveze uspješnih ponuditelja

Člankom 8. Uredbe o IMN-u uveden je niz obveza za uspješne ponuditelje u postupcima javne nabave koji podliježu mjeri IMN-a, kao i u slučaju pojedinačnih ugovora dodijeljenih na temelju okvirnih sporazuma koji su podlijegali mjeri IMN-a, a te se obveze odnose na: i. podugovaranje; ii. podrijetlo robe upotrijebljene pri izvršenju ugovora; iii. pružanje, na zahtjev, odgovarajućih dokaza u vezi s podugovaranjem i podrijetlom robe; i iv. plaćanje razmjerne naknade za neispunjenje obveza povezanih s podugovaranjem i podrijetlom.

Javni naručitelji i naručitelji moraju u dokumentaciju o javnoj nabavi na koju se primjenjuje mjera IMN-a uključiti upućivanje na te obveze kako bi gospodarski subjekti koji sudjeluju u relevantnim postupcima, a posebno MSP-ovi, bili potpuno svjesni zahtjeva koji se primjenjuju u slučaju da im se dodijeli ugovor.

4.1. Obveze povezane s podugovaranjem pri izvršenju ugovora

Podugovaranje znači dogovaranje da dio ugovora izvrši treća strana i ne uključuje samu isporuku robe ili dijelova potrebnih za pružanje usluge.

Gospodarski subjekti kojima je dodijeljen ugovor za pružanje usluga (uključujući ugovore o javnoj nabavi radova) ne smiju dati u podugovor više od 50 % ukupne vrijednosti ugovora gospodarskim subjektima s podrijetlom iz treće zemlje koja podliježe mjeri IMN-a.

U slučaju ugovora o javnoj nabavi radova, sama upotreba materijala, robe i sastavnih dijelova koje treba uključiti u trajne radove ili trebaju biti dio trajnih radova na temelju ugovora o nabavi radova ne čini podugovaranje i stoga ne bi trebala biti uključena u izračun za potrebe zahtjeva za prag od 50 %. Na primjer, ako se dodijeljeni ugovor odnosi na izgradnju mosta, trošak upotrijebljenih materijala (kao što su čelik, beton, kamen, asfalt itd.) ne bi trebao biti uključen u izračun vrijednosti ugovora za potrebe praga od 50 %.

Osim toga, roba koju je ugovaratelj kupio za upotrebu tijekom izvršenja ugovora (kao što su strojevi koje ugovaratelj nabave upotrebljava za testiranje i ugradnju robe koju isporučuje, oprema koju ugovaratelj radova upotrebljava za izgradnju ceste, računala koje ugovaratelj usluga upotrebljava za izradu studije) ne bi trebala biti uključena u izračun vrijednosti ugovora za potrebe praga od 50 %.

(?) <https://taxation-customs.ec.europa.eu/system/files/2022-03/Guidance%20on%20non-preferential%20rules%20of%20origin.pdf>

4.2. **Obveze povezane s podrijetlom robe upotrijebljene pri izvršenju ugovora**

Za ugovore čiji predmet obuhvaća nabavu robe subjekti kojima je dodijeljen ugovor dužni su osigurati da vrijednost robe ili usluga isporučenih odnosno pruženih pri izvršavanju ugovora i podrijetlom iz treće zemlje koja podliježe mjeri IMN-a ne čini više od 50 % ukupne vrijednosti ugovora.

Dakle, više od 50 % robe koja se upotrebljava pri izvršenju ugovora o nabavi robe mora biti podrijetlom iz Unije ili treće zemlje koja ne podliježe mjeri IMN-a.

Taj se prag primjenjuje na svu robu koja se isporučuje na temelju ugovora o nabavi. Roba se definira kao roba navedena u predmetu postupka javne nabave i u specifikacijama relevantnog ugovora, ali to ne obuhvaća nikakve ulazne elemente, materijale ili sastojke ugrađene u isporučenu robu. Prema tome, taj se prag ne primjenjuje na materijale, robu i sastavne dijelove koje treba ugraditi ili trebaju biti dio nabavljene robe. Na primjer, ako se nabava odnosi na isporuku elektroničkih uređaja, poluvodiči koji se upotrebljavaju u proizvodnji takvih uređaja neće se uračunavati u prag vrijednosti od 50 %, ali više od 50 % takvih nabavljenih elektroničkih uređaja mora imati podrijetlo u zemlji koja ne podliježe mjeri IMN-a.

Javni naručitelj ili naručitelj može zatražiti informacije o podrijetlu robe u bilo kojem trenutku tijekom izvršenja ugovora.

Na zahtjev, uspješni ponuditelj kojem je dodijeljen ugovor mora izričito navesti da roba isporučena pri izvršenju ugovora ispunjava zahtjeve koji se odnose na prag za podrijetlo isporučene robe. U tu bi svrhu ugovaratelj trebao javnom naručitelju dostaviti izjavu koja može biti sastavljena na sljedeći način: „Potvrđujem da najviše 50 % robe isporučene pri izvršenju ugovora XXX potječe iz zemlje [X] koja podliježe mjeri [XYZ] IMN-a od [datum: xx.yy.zzzz.]”.

Kao dio postupka procjene rizika i kontrole provedbe članka 8. Uredbe o IMN-u, Komisija javnim naručiteljima i naručiteljima preporučuje da uspješnog ponuditelja pozovu da dobrovoljno dostavi izjavu u kojoj će navesti postotak vrijednosti robe i usluga koje potječu iz zemalja koje podliježu mjerama IMN-a u ukupnoj vrijednosti ugovora.

Ta bi se dobrovoljna izjava načelno trebala dostaviti prije završnog plaćanja u okviru ugovora, a može se temeljiti na postojećem sustavu lanca opskrbe i kontrole sljedivosti kojim se poduzeće koristi u uobičajenom tijeku poslovanja. Dostave li se takve izjave, rizik od izbjegavanja mjera može se smatrati manjim nego bez takvih informacija.

4.3. **Obveze povezane s pružanjem odgovarajućih dokaza na zahtjev**

Ugovaratelj je dužan na zahtjev javnog naručitelja ili naručitelja dostaviti odgovarajuće dokaze o usklađenosti s pragom za podrijetlo robe. U tom je pogledu dovoljno dostaviti dokaz o tome da je više od 50 % ukupne vrijednosti ugovora podrijetlom iz Unije ili iz trećih zemalja koje ne podliježu mjeri IMN-a.

U praksi pri izvršenju ugovora o nabavi robe mogu nastati dvije situacije:

- a) ugovaratelj može gotovu robu, koja je upotrijebljena za izvršenje ugovora, kupiti u Uniji (ili trećoj zemlji) ili u zemlji koja podliježe mjeri IMN-a, ili
- b) ugovaratelj je tu robu proizveo s pomoću sastavnih dijelova ili sastojaka podrijetlom iz Unije (ili treće zemlje) ili iz zemlje koja podliježe mjeri IMN-a.

Prethodno objašnjena pravila o nepovlaštenom podrijetlu jednako se primjenjuju u oba slučaja.

U prvom slučaju, ako je uvezena gotova roba podrijetlom iz zemlje koja podliježe mjeri IMN-a, njezin udio u ukupnoj vrijednosti ugovora ne smije biti veći od 50 % vrijednosti ugovora. To znači da bi više od 50 % robe isporučene na temelju ugovora trebalo biti podrijetlom iz Unije ili iz trećih zemalja (osim zemalja koje podliježu mjeri IMN-a). Ugovaratelj može dokazati usklađenost s tim pragom dostavljanjem relevantnih računa i/ili prilaganjem izjava vanjskih dobavljača. Ako su računi iskazani u stranoj valuti, njihova se vrijednost preračunava u EUR na temelju deviznog tečaja za EUR koji je bio na snazi u trenutku kupnje.

U drugom slučaju ugovaratelj mora dokazati da je za većinu (više od 50 %) robe proizvedene i isporučene na temelju ugovora stečeno podrijetlo iz Unije ili treće zemlje (osim zemalja koje podliježu mjeri IMN-a). Iako se sastavni dijelovi podrijetlom iz zemlje koja podliježe mjeri IMN-a mogu upotrebljavati, na njima mora biti obavljena značajna promjena u proizvodnom procesu da bi gotovi proizvod stekao podrijetlo iz Unije ili treće zemlje (osim zemalja koje podliježu mjeri IMN-a) u skladu s prethodno objašnjenim pravilima o nepovlaštenom podrijetlu.

Ugovaratelj bi trebao dostaviti sve informacije, potvrde, popratne dokumente ili izjave kojima se dokazuje usklađenost s pragom za podrijetlo. Takvi dokazi sastoje se od dokumenata koji pokazuju da je više od 50 % robe podrijetlom iz Unije ili treće zemlje koja ne podliježe mjeri IMN-a. Mogu sadržavati i opis proizvodnih postupaka, uključujući uzorke, opise ili fotografije, koji omogućuju utvrđivanje podrijetla isporučene robe. Dokazi se mogu sastojati i od izjave ili drugog oblika dokaza dobavljača robe u Uniji ako je ugovaratelj kupio robu na tržištu Unije.

Relevantni dokumenti također mogu biti izjave ili potvrde o podrijetlu. Takve dokumente može izdati nadležno tijelo prijavljene zemlje podrijetla robe (na primjer gospodarska komora). Međutim, takve izjave ili potvrde o podrijetlu ne pružaju informacije o točnosti prijavljenog podrijetla jer bi treće zemlje mogle imati različita pravila o utvrđivanju podrijetla robe. Ta vrsta potvrde samo daje naznaku mjesta proizvodnje i podrijetla robe. Stoga izjave/potvrde o podrijetlu ne treba smatrati pravnim dokazom, nego korisnim elementom za utvrđivanje podrijetla, koji u slučaju sumnje može olakšati daljnje provjere.

4.4. *Obveze povezane s plaćanjem razmjernе naknade*

Ako javni naručitelj ili naručitelj utvrdi da ugovaratelj nije ispunio obveze iz članka 8. stavka 1. točaka (a) i (b) ili ako ima opravdane sumnje u pouzdanost dokaza koje je ugovaratelj dostavio u skladu s člankom 8. stavkom 1. točkom (c), on može odrediti razmjernu naknadu u iznosu od 10 % do 30 % vrijednosti ugovora (u skladu s člankom 8. stavkom 1. točkom (d)). Stvarni iznos te naknade morat će se utvrditi zasebno za svaki slučaj i može ovisiti, među ostalim, o udjelu robe ili usluga za koje postoje opravdane sumnje.

5. **Kako i kada bi javni naručitelji i naručitelji trebali primjenjivati mjeru IMN-a**

Člankom 6. stavkom 4. Uredbe o IMN-u predviđeno je da se mjera IMN-a primjenjuje samo na postupke javne nabave čija procijenjena vrijednost premašuje prag koji treba odrediti Komisija s obzirom na rezultate istrage i savjetovanjâ te uzimajući u obzir kriterije utvrđene u stavku 3⁽⁸⁾. Ta procijenjena vrijednost trebala bi biti jednaka ili veća od 15 000 000 EUR bez PDV-a za radove i koncesije te jednaka ili veća od 5 000 000 EUR bez PDV-a za robu i usluge.

Za primjenu pragova iz te uredbe relevantne procijenjene vrijednosti ugovora trebale bi se izračunavati u skladu s člankom 8. Direktive 2014/23/EU, člankom 5. Direktive 2014/24/EU odnosno člankom 16. Direktive 2014/25/EU.

⁽⁸⁾ Konkretno: (a) proporcionalnost mjere IMN-a u odnosu na mjeru ili praksu treće zemlje i (b) dostupnost alternativnih izvora opskrbe za predmetnu robu i usluge kako bi se izbjegao ili smanjio znatan učinak na javne naručitelje i naručitelje.

Mjera IMN-a primjenjuje se samo na postupke javne nabave koji su njome obuhvaćeni i koji su pokrenuti u razdoblju između stupanja na snagu te mjere IMN-a i njezina isteka, povlačenja ili suspenzije.

U slučaju okvirnih ugovora mjere IMN-a primjenjuju se samo jednom, pri dodjeli okvirnog sporazuma. Mjere IMN-a ne primjenjuju se na ugovore koji se temelje na okvirnom sporazumu (u fazi pojedinačnih ugovora).

Člankom 13. stavkom 2. Uredbe o IMN-u predviđeno je da javni naručitelji i naručitelji izvješćuju Komisiju putem platforme Tenders Electronic Daily (TED) o primjeni mjera IMN-a, kao dio informiranja o dodjeli ugovora. Takvo izvješće za svaki relevantni postupak sadržava informacije o primjeni mjera IMN-a, broju ponuda primljenih iz trećih zemalja koje podliježu relevantnoj mjeri IMN-a, broju ponuda na koje je primijenjeno isključenje ponude ili prilagodba bodova te o primjeni određenih iznimaka od mjere IMN-a.

Javni naručitelji trebaju ispuniti određena polja u TED-u.

Mjera IMN-a u obliku prilagodbe bodova trebala bi se primjenjivati u fazi evaluacije kriterija za dodjelu (točnije, u trenutku izračuna konačnih bodova).

Mjera IMN-a u obliku isključenja trebala bi se primjenjivati u fazi evaluacije kriterija za odabir.
